

Миколаївський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Науково-педагогічна бібліотека
м. Миколаєва

Від медіаграмотності до медіакультури

Бібліографічний показчик

Миколаїв, 2016

Від медіаграмотності до медіакультури

Бібліографічний покажчик

ББК 91.9:74
В 42

Упорядник: **Шутяк Л. В.**, провідний бібліограф інформаційно-бібліографічного відділу науково-педагогічної бібліотеки м. Миколаєва;
Гич Г. М., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри мовно-літературної та художньо-естетичної освіти Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Редактор: **Комарова О. О.**, бібліограф інформаційно-бібліографічного відділу науково-педагогічної бібліотеки м. Миколаєва

Рецензент: **Шуляр В. І.**, доктор педагогічних наук, професор, директор Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, заслужений учитель України

Відповідальна за випуск: **Півень Г. Г.**, заступник директора з науково-педагогічної роботи Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Затверджено вченою радою Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, протокол від 29.03.16 № 3

ББК 91.9:74
В 42

Від медіаграмотності до медіа культури : бібліографічний покажчик / упор. Л. В. Шутяк, Г. М. Гич. – Миколаїв: ОІППО, 2016. – 44 с.

© Лабораторія редагування та видавничої діяльності Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти
2016

Бібліотечна складова медіа культури

У «Концепції впровадження медіа-освіти в Україні» ще в 2010 році зазначалося, що стрімкий розвиток у сучасному світі ІКТ та ЗМІ ставить перед національною освітою завдання цілеспрямованої підготовки особистості до взаємодії з ними. Медіа потужно й суперечливо впливають на освіту молодого покоління, часто перетворюючись на провідний чинник його соціалізації, стихійного соціального навчання. Це спричиняє зниження в суспільстві імунітету до соціально шкідливих інформаційних впливів. Відтак в Україні постала гостра потреба в розвитку медіа-освіти, одне з головних завдань якої полягає в запобіганні вразливості людини до медіа-насильства і медіа-маніпуляцій, втечі від реальності в лабіринти віртуального світу, поширенню медіа-залежностей. У багатьох країнах медіа-освіта функціонує як система, що стала невід'ємною частиною, з одного боку, загальноосвітньої підготовки молоді, з другого – масових інформаційних процесів. У Концепції зазначається, що медіа-освіта є чинником конкурентоспроможності економіки, нерозривно пов'язана з розвитком демократії в умовах інформаційного суспільства.

Глобалізація сприяє тому, що сприйняття події населенням значною мірою залежить від того, як її подають медіа. На жаль, ЗМІ ніколи не відрізнялися належною відповідальністю: матеріали часто не перевіряють, вони містять елементи маніпуляції. У цих умовах медіа-освіта — шлях до того, щоб людина отримала базові навички самозахисту від недобросовісних ЗМІ.

У документах ЮНЕСКО вказано, що медіа-освіта – це навчання теорії та практичних умінь для опанування сучасних мас-медіа, розглядуваних як частина специфічної, автономної галузі знань у педагогічній теорії та практиці. Її слід відрізнити від використання медіа як допоміжних засобів у викладанні інших галузей знань, таких як, наприклад, математика, фізика чи географія. Як бачимо, фахівці ЮНЕСКО чітко відділяють опанування медіа від їх використання як знаряддя у навчанні інших наук.

Проект із впровадження медіа-грамотності в Україні триває до 2025 року. За результатами комплексного дослідження ERA було

підготовлено звіт "Впровадження медіа-освіти та медіа-грамотності в загальноосвітніх школах України" (2015 р.).

Проаналізувавши звіт, можна дійти висновку, що в загальноосвітніх школах впровадження медіа-освіти відбувається в різних формах, внаслідок чого, з одного боку, підтримуються та розвиваються різні аспекти – від психологічного (критичне мислення) до суто практичного – створення медіа-продуктів. Водночас учителі зазначають на недостатню кількість інформаційного забезпечення курсу. Хоча безумовно матеріали порталу АУП допомагають учителям розширити свої знання, адаптувати матеріали підручника для учнів, зробити їх більш цікавими та практично спрямованими, але деякі респонденти висловили бажання мати більш широкий вибір. В пошуках нових матеріалів та підручників вчителі звертаються й до Інтернет простору. Під час опитування вчителі неформально зазначали, що інколи їм бракує знань. Серед бар'єрів, які найбільш заважають якісному викладанню, вчителі відмічають нестачу спеціальної літератури та методичних матеріалів.

У чому ж ми бачимо можливе вирішення проблеми якісного інформаційно-методичного забезпечення курсу медіа-освіти. Зверніть увагу на те, що незважаючи на постійне згадування проблеми відсутності матеріалів, 60% шукають їх у мережі Інтернет, і жоден не звернувся до шкільної чи публічної бібліотеки.

Вільям Шекспір писав «Give every man thine ear, but few thy voice» (The Tragedy of Hamlet, Prince of Denmark, Act I, Scene 3), що можна перекласти як «слухай усіх, але розмовляй з декотрими». Про сьогоденні інтернет-реалії можна висловитися так: читай багато, але перевіряй інформаційний фактаж. Саме цього вчать шкільні бібліотекарі на своїх бібліотечних уроках. В Миколаєві власне бібліотеки першими прийшли педагогам на допомогу при підготовці конспектів уроків з медіа-освіти.

Одним із завдань шкільного бібліотекаря може стати навчання майбутніх читачів на бібліотечних уроках у школі по знаходженню авторитетних інформаційних джерел. На жаль, сьогодні не існує повноцінних уроків медіа-грамотності, які могли б школярам надати шкільні бібліотекарі, а студентам – фахівці спеціальних та публічних бібліотек. Недаремно в багатьох ВНЗ США (SLIS University of South Carolina, The Information School University of Washington, GSLIS Dominican University) інформатику та

бібліотекознавство вивчають як один предмет. В розвинених країнах сучасні інформаційні технології не заміщують традиційні бібліотеки, а органічно інтегруються з ними та доповнюють новими сервісами зростаючі інформаційні потреби користувачів бібліотек.

Зверніть увагу, у найбільш розвиненій країні світу – США – медіа-освіту почали вивчати з 50-60-х років ХХ століття і не бачать формування інформаційної грамотності без бібліотек. Можливо, і нам потрібно перейняти цей досвід та інтегрувати ресурси і можливості бібліотек (у тому числі і шкільних) у викладання курсу медіа-грамотності.

К. М. Картузов

Від упорядника

З метою якісного інформаційного забезпечення навчальних курсів з медіаосвіти ми пропонуємо вам бібліографічний покажчик «Від медіаграмотності до медіакультури».

Упорядковуючи даний бібліографічний покажчик, ми виокремили роботу бібліотеки загальноосвітнього навчального закладу – оптимального, доступного і надійного джерела забезпечення інформаційно-пізнавальних потреб всіх учасників навчально-виховного процесу – користувачів інформації: учнів, педагогів, батьків.

Видання включає в себе книги та публікації з періодичних видань, що надійшли до фонду нашої бібліотеки протягом 2007–2015 рр. та поч. 2016 року.

Матеріали згруповано у наступних розділах:

1. Медіаосвіта: український експеримент
2. Медіакультура та людина: вплив на формування особистості
3. Медіапродукція: сприймаємо, аналізуємо, оцінюємо
4. Медіаінформація: пошук, зберігання, застосування
5. Медіапсихологія: самореалізація особистості
6. Медіаорієнтаційна функція бібліотеки.

Видання розраховане на керівників шкіл, медіапедагогів, шкільних бібліотекарів, психологів, батьків та студентів.

1. Медіаосвіта: український експеримент

Україна. Міністерство освіти і науки. Про запровадження вивчення курсу «Основи медіа грамотності в навчальних закладах»: наказ... від 29.03.2013 №1/9-226 / Україна. Міністерство освіти і науки // Управління освітою. – 2013. – №12. – С. 20.

***

Аствацатуров, Г. О. Эффективный урок в мультимедийной образовательной среде / Г. О. Аствацатуров, Л. В. Кочегарова // Библиотека журнала «Директор школы». – 2012. - №6. – С. 1-176.

Мультимедійна дидактика

Бакіров, В. С. Креативна модель медіаосвіти: експеримент Каразінського університету // В. С. Бакіров, Л. В. Стародубцева // Педагогіка і психологія. – 2013. - №2. – С. 29-38.

Балабанова, К. Є. Використання соціальних інтернет-мереж у професійній діяльності педагогів / К. Є. Балабанова // Обдарована дитина. – 2013. - №7. – С. 26-31.

Баришполець, О. Експериментальне впровадження, або Чи готова школа пройти крізь стрій невідворотних нововведень? / О. Баришполець // Освіта. – 2013. - №35(7-14 серпня). – С. 6-10.

Баришполець, О. Т. Основні теорії та концепції медіаосвіти / О. Т. Баришполець // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 285-292.

Баришполець, О. Т. Оцінювання готовності суспільства до впровадження медіаосвіти / О. Т. Баришполець // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 352-359.

Баришполець, О. Т. Форми організації медіаосвіти / О. Т. Баришполець // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 293-302.

Бутковська, Н.О. Організація навчальної і методичної роботи за допомогою мультимедійних засобів / Н.О. Бутковська // Англійська мова та література. - 2015. - №4-5. - С.15-19.

Волосюк, А. Медіаосвіта важлива умова професійного розвитку педагогів / А. Волосюк // Управління освітою. – 2013. – №21. – С. 6-11.

Волошенюк, О. Українська медіаосвіта: сучасний контекст / О. Волошенюк // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2013. - №4. – С. 21-26.

Десятов, Д.Л. Файл 2. Використання мережевих технологій у навчанні / Д.Л. Десятов // Географія. - 2014. - №9-10: Фаховий сервер, №18. - С.1-8.

До питання медіа – інформаційної грамотності: пропозиції учасників Другої міжнародної науково-методичної конференції «Практична медіаграмотність» (м. Київ, 31.10-01.11.2013) // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2014. - №1. – С. 7–10.

Жосан, О. Е. Дидактичні можливості мультимедійного посібника / О. Е. Жосан // Управління школою. – 2012. - №22-24. – С. 88-94.

Зарицька, С.І. Використання веб-технологій у навчальному процесі / С.І. Зарицька, О.М. Пархоменко // Комп'ютер у школі та сім'ї. - 2014. - №8. -С.39-43.

Здановська, В. Медіаосвіта – всюдисуца та пожиттева: друга міжнародна науково-методична конференція «Практична медіаграмотність» / В. Здановська // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2013. - №12. – С. 1-9.

Здановська, В. Медіа- та інформаційна грамотність: інформаційно-бібліографічний огляд / В. Здановська // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2014. - №1. – С. 50-55.

Ісаєва, О. Чи буде особистість майбутнього Homo Legens? / О. Ісаєва // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. - 2014. – №9. - С. 95-104.

Йовко, О. М. Упровадження медіаосвіти в навчально-виховний процес загальноосвітньої школи / О. М. Йовко // Обдарована дитина. – 2013. - №7. – С. 10-16.

Кожанова, А. Медіаосвітні практики в початковій школі / А. Кожанова // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2014. – №9. - С. 89-94.

Компанієць, А. Упровадження інноваційних технологій у навчальному закладі / А. Компанієць // Директор школи. - 2014. - №3. – С. 17-25.

Досвід впровадження медіаосвіти

Кудіна, Ж.Л. Використання ІКТ у роботі вчителя — шлях до успіху учня / Ж.Л. Кудіна // Управління школою. - 2014. - №10-12. - С. 91-92.

Медіаосвіта та медіа грамотність: підручник / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за наук. ред. В. В. Різуна. – К.: Центр Вільної Преси, 2013. – 352 с.

Мокрогуз, О. Програма з медіа грамотності – крок до запровадження медіаосвіти в українській школі / О. Мокрогуз // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2013. - №8. – С. 83-90.

Найдьонова, Л. А. Основні напрями і перші підсумки експериментального впровадження медіаосвіти на всеукраїнському рівні / Л. А. Найдьонова // Педагогіка і психологія. – 2013. - №2. – С. 38-45.

Найдьонова, Л. Медіаосвіта в Україні: особливості реалізації соціально-психологічної моделі / Л. Найдьонова // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2013. - №4. – С. 91-97.

Найдьонова, Л. Соціально-психологічна модель медіаосвіти / Л. Найдьонова // Управління освіти. - 2015. - №1. - С. 16-23.

Найдьонова, Л. А. Шкільний медіа практикум: мотиваційні модулі медіаосвіти / Л. А. Найдьонова // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 347-352.

Носаченко, І. М. Медіаосвіта як напрям навчально-виховного процесу / І. М. Носаченко // Обдарована дитина. – 2013. - №7. – С. 2-90.

Онкович, Г. Наукова конференція як інтерактивна медіаосвітня конференція / Г. Онкович // Вища освіта України. - 2014. - №4. - С. 85-92.

Пищик, О.В. Основи дидактичного проектування електронних програмно-педагогічних засобів / О.В. Пищик // Педагогічна майстерня. - 2014. - №11. - С. 8-15.

Пінчук, О. Стан доступності та якості електронного навчання у шкільній освіті / О. Пінчук, Д. Рождественська // Інформатика. – 2014. - №1. – С. 3-5.

Практична медіаосвіта: авторські уроки: збірка / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за наук. ред. В. В. Різуна,

В. В. Літостанського. – К.: Академія української преси, Центр Вільної Преси, 2013. – 447 с.

Преображенский, Ю. П. Медиакomпетентность современного педагога / Ю. П. преображенский, Н. С. Преображенская, И. Я. Львович // Среднее профессиональное образование. – 2013. - №12. – С. 43-47.

Пушкарьова, Т. О. Електронна освіта і її розвиток в Україні / Т. О. Пушкарьова, О. М. Мельник // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2013. – С. 16-17.

Сальме, Д. Мультимедійні технології – середовище творчості й розвитку / Д. Сальме // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2014. - №1. – С. 99-102.

Санакуєв, М. Г. Медіафілософія як нова галузь філософського знання / М.Г. Санакуєв // Гілея. - Вип. 88. - С. 137-140; Вип. 89. - С. 199-202.

Медіареальність, медіафілософія, імунологій медіа

Синьов, В. Корекційна медіаосвіта / В. Синьов // Освіта. – 2013. - №15-16(27 березня-3 квітня). – С. 9.

Слуцька, І. Документ-камера в навчально-виховному процесі / І. Слуцька // Заступник директора школи. - 2014. - №10. - С. 41-51.

Слюсаревський, М. Відповіді на виклики інформаційної доби / М. Слюсаревський // Освіта. – 2013. - №35(7-14 серпня). – С. 4-5.

Слюсаревський, М. М. Медіаорієнтаційна функція освіти як відповідь на виклики інформаційної доби / М. М. Слюсаревський // Педагогіка і психологія. – 2013. - №2. – С. 18-21; Рідна школа. – 2013. - №4-5. – С. 13-19.

Фёдоров, А. В. Насколько в России необходимо медиаобразование школьников? / А. В. Фёдоров // Школьные технологии. – 2013. - №4. – С. 14-17.

Фёдоров, А. В. Опыт массового медиаобразования в Венгрии: становление и тенденции развития / А. В. Фёдоров, А. А. Левицкая // Школьные технологии. – 2013. - №3. – С. 62-74.

Франко, Г. Медіаобразование – приоритетное направление в педагогике / Г. Франко // Искусство в школе. – 2013. - №5. – С. 44-53.

Харлаш, Л. М. Медіаосвіта як форма відкритої освіти: філософські засади / Л. М. Харлаш // Гілея. – 2013. – Вип. 69. – С. 597-601.

Циховська, Е. Теоретичні дилеми поняття інтермедіальності / Е. Циховська // Слово і час. - 2014. - №11. - С. 49-59.

Медіатизоване суспільство, інтермедіа, інтермедіальність

Череповська, Н. І. Експериментальна програма медіаосвіти старшокласників / Н. І. Череповська // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполец та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 303-328.

Череповська, Н. І. Методи активізації творчості, рекомендовані до використання у медіаосвітніх проектах / Н. І. Череповська // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполец та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 373-375.

1.1. Медіаосвіта в системі виховання

Анофриков, П. Принципы организации детской мультистудии / П. Анофриков // Искусство в школе. – 2009. - №6(тематический выпуск). – С. 30-32.

Баженова, Л. Роль педагога в детском экранном творчестве / Л. Баженова // Искусство в школе. – 2007. - №4 (тематический выпуск). – С. 28-35.

Бугрова, А. В. Внедрение медиаобразования во внешкольных учебных заведениях (на примере Центра детского и юношеского творчества Соломенского района г. Киева // А. В. Бугрова // Обдарована дитина. – 2013. - №7. – С. 17-19.

Васяніна, О. А. Мистецтво мультиплікації: шлях від учня до майстра / О. А. Васяніна // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2013. – 33. – С. 36-38.

Голубєва, О. Є. Дитячо-юнацька студія анімації як мультимедійна форма медіаосвіти / О. Є. Голубєва // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполец та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 337-346.

Голубєва, О. Є. Концепція шкільного громадського медіаклубу і початковий план його роботи / О. Є. Голубєва // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник

/ О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 399-400.

Дегтярєва, Г. Факультатив як різновид позашкільної форми шкільної медіаосвіти / Г. Дегтярєва, О. Бібик, О. Кукленко // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2014. - №1. – С. 103-111.

Факультатив «Книга у світі Медіа»

Іванов, В. Медіаосвіта і виховання / В. Іванов, Т. Іванова // Освіта. 2013. - №15-16 (27 березня – 3 квітня). – С. 8-9.

Кастрікіна, Г. Шкільне телебачення? Так! = Шкільне телебачення стартує у Свердловську / Г. Кастрікіна // Шкільний світ. – 2013. - №19. – С. 4-5.

Литовченко, О. Анімаційна студія як позашкільна форма медіа-освіти / О. Литовченко // Позашкілля. – 2011. - №1. – С. 5-6.

Лобынцева, С. В. Повышение информационной грамотности подростков в условиях детского лагеря / С. В. Лобынцева // Социальная педагогика. – 2013. - №6. – С. 24-32.

Маченин, А. Пространство самовыражения и самообразования: профессиональное телевидение руками школьника / А. Маченин // Искусство в школе. – 2010. - №1. – С. 68-70.

Шкільна кіностудія

Стерденко, С. М. Медіаосвіта в системі виховання: студії та медіа клуби / С. М. Стерденко // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 329-336.

2. Медіакультура та людина: вплив на формування особистості

Аверкин, Ю. А. Критерии визуальной грамотности студентов на занятиях по фотографии / Ю. А. Аверкин // Среднее профессиональное образование. – 2010. - №5. – С. 62-64.

Баженова, Л. Чем фильм отличается от книги? / Л. Баженова // Искусство в школе. – 2013. - №7 (тематический выпуск). – С. 44-48.

Баришполець, О. Т. Інформаційне середовище і типи соціальної інформації / О. Т. Баришполець // Медіакультура

особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 32-43.

Баришполець, О. Т. Медіакультура суспільства та особистості: визначення понять / О. Т. Баришполець // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 67-77.

Баришполець, О. Т. Механізми селекції в системі медіа комунікації // О. Т. Баришполець // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 132-139.

Баришполець, О. Т. Основи інформаційного суспільства // О. Т. Баришполець // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. – 13-31.

Білоус, О. То яку ж інформацію несе телевізор? / О. Білоус // Освіта. – 2013. - №4-5 (23-30 січня). – с. 14.

Величко, С. А. Технологія пришвидшеного навчання: суперканали сприйняття інформації / С. А. Величко // Географія. – 2012. - №22. – С. 2.

Візуальне навчання

Ворохоб, Ю. А. Проблема формування культури восприяття екранних мистецтв / Ю. А. Ворохоб // Начальная школа плюс до и после. – 2013. - №8. – С. 92-95.

Востров, А. Н. Влияние визуальной среды на самочувствие учащихся / А. Н. Востров, Ж. В. Климова // ОБЖ. Основы безопасности жизни. – 2013. - №1. – С. 39-40.

Голубєва, О. Є. Вікові особливості сприймання екранної мови: феномен монтажного мислення / О. Є. Голубєва // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 168-177.

Голубєва, О. Є. Соціалізація дитини у світі екранних медіа / О. Є. Голубєва, С. М. Стерденко // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник /

О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 156-167.

Голубєва, О. Є. Творчий практикум з усвідомлення та розвитку чутливості до сприйняття екранної мови / О. Є. Голубєва // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 401-405.

Гончаренко, Н. Вплив мультимедійних технологій на зміну особистісних характеристик учнів / Н. Гончаренко // Психологічна служба школи. – 2013. - №2. – С. 21-27.

Граб, О. В. Феномен «віртуальної» культури / О. В. Граб // Шкільна бібліотека. – 2011. - №5. – С. 54-55.

Гудилина, С. Медиапространство как катализатор развития личности школьника / С. Гудилина, В. Хиврич // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. – 2013. - №12. – С. №8-41.

Гусєва, И. И. Влияние медиакультуры на самореализацию подростков / И.И. Гусєва // Среднее профессиональное образование. - 2014. - №9. - С. 9-12.

Данилевська, О. Лінгвокреативність підлітків у Інтернеткомунікації / О. Данилевська // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2010. - №11-12. – С. 132-140.

Дзюба, Н. Медіаосвітні ресурси у віртуальному середовищі / Н. Дзюба // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2013. - №4. – С. 36-38.

Єльник, А. Медіа освітній проект «Вісник Мрії – новий формат» як засіб формування екологічної культури школярів / А. Єльник, Г. Тандура // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2013. - №4. – С. 98-104.

Жигарева, А. А. Феномен визуализации: деструктивное воздействие на воспитание российской молодёжи / А. А. Жигарева // Педагогическое образование и наука. – 2011. - №2. – С. 36-40.

Здановська, В. Практична медіаграмотність: декілька нових кроків / В. Здановська // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. - 2014. - №6. - С. 7-9.

Зиньковська, З. О. Психолого-педагогічні особливості використання мультимедійних засобів навчання / З. О. Зиньковська // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2013. - №1. – С. 11-13.

Иманова, О. А. Развитие деятельности и креативной компонент медиакомпетентности учащихся старших классов средней полной школы средствами мультимедийных технологий / О. А. Иманова // Информатика и образование. – 2009. - №5. – С. 106-109.

Игнатьева, Э. А. Психологические особенности виртуального общения молодежи / Э. А. Игнатьева // Информатика и образование. – 2007. - №12. – С. 121-122.

Иоффе, А. Способы и подходы визуализации для повышения качества образования: опыт России / А. Иоффе // Вересень. – 2013. – Спецвыпуск. – С. 44-48.

Іванов, С. А. Медійна й інформаційна грамотність як сутність базових технологій у системі безперервної освіти / С.А. Іванов // Комп'ютер у школі та сім'ї. - 2014. - №7-8. - С. 10-12.

Іванова, Т. В. Медіаосвіта та медіаграмотність як актуальні тенденції виховання сучасної молоді / Т. В. Іванова, В. Ф. Іванова // Педагогіка і психологія. – 2013. - №2. – С. 46-55.

Казиміренко, Т. Соціально-психологічний аспект впливу засобів масової інформації на підлітків / Т. Казиміренко // Заступник директора школи. – 2013. - №6. – С. 20-27.

Кальба, Я. Є. Масифікація та її прояви в контексті сучасних телемедіа / Я. Є. Кальба // Практична психологія та соціальна робота. – 2010. - №4. – С. 63-67.

Клочек, Г. Риторика слова і слайда / Г. Клочек // Освіта України. – 2011. - №12. – С. 6-7.

Красножон, В. М. Формування інформаційної культури дітей в електронну еру / В. М. Красножон // Шкільна бібліотека. – 2012. - №3. – С. 35-37.

Крячко, Т. Вплив засобів масової інформації на становлення особистості дитини / Т. Крячко // Вересень. – 2009. - №3-4. – С. 115-120.

Ліщинська, О. І. Медіа-арт в українському візуальному мистецтві: філософсько-естетичні ідеї та вияви / О. І. Ліщинська // Гілея. – 2013. – Вип. 78. – С. 256-259.

Максименко, С. Д. Психічні механізми самореалізації особистості в медіапросторі / С. Д. Максименко // Педагогіка і психологія. – 2013. - №2. – С. 14-17.

Марцинковская, Т. Д. Язык и слово в информационной культуре / Т.Д. Марцинковская // Мир психологии. - 2014. - №2. - С. 225-233.

Маченин, А. Защита воображения от вредоносных форм современных масс-медиа: рекомендации к уроку ОБЖ по теме «Психология безопасности» / А. Маченин // Искусство в школе. – 2012. - №6. – С. 51-62.

Мозаренко, М. О. Роль культурологічних досліджень зарубіжжя в осмисленні феномену мас-медіа / М. О. Мозаренко // Гілея. – 2013. – Вип. 78. – С. 259-263.

Мороз, Т. В. Вплив засобів масової комунікації на сприйняття світу дитиною / Т. В. Мороз // Педагогічна майстерня. – 2012. - №11. – С. 13-17.

Навички XX століття і шкільна освіта // Трудове навчання. - 2014. - №11. - С. 4-8.

Навички медіаграмотності

Найдьорова, Л. А. Інноваційно-адсорбційна модель медіакультури та інформаційної поведінки / Л. А. Найдьорова // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьорової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 100-116.

Найдьорова, Л. А. Особливості взаємодії молоді з медіа віртуальністю в різних регіонах України / Л. А. Найдьорова // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьорової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 205-216.

Найдьорова, Л. А. Соціально-психологічні виміри взаємодії з медіа віртуальністю / Л. А. Найдьорова // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьорової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 192-204.

Неудахина, Н. А. Влияние особенностей учебного процесса на разработку когнитивных визуальных моделей / Н. А. Неудахина // Школьные технологии. – 2012. - №2. – С. 85-95.

Ноздрачова, О. Формування медіаграмотності на початковому етапі навчання англійської мови / О. Ноздрачова // Англійська мова та література. – 2013. - №15. – С. 12-14.

Петрунько, О. Дитина в агресивному середовищі / О. Петрунько // Директор школи. – 2013. - №6: Медіа-простір. – С. 1-28.

Петрунько, О. Ризики медіасоціалізації дітей / О. Петрунько // Практичний психолог і школа. – 2013. - №12. – С. 4-11; Практичний психолог: дитячий садок. – 2013. - №11. – С. 35-38.

Писарук, Г. В. Визуализировать учебный материал для активизации познавательной деятельности учащихся = Об использовании мультимедиа на уроке русского языка / Г. В. Писарук // Русская словесность в школах Украины. – 2013. – №2. – С. 7-9.

Покулита, І. К. Культурні смисли медіапростору — естетичний та аксіологічний аспекти / І.К. Покулита, І.В. Виселко // Гілея. - 2014. - Вип. 91. - С. 219-236.

Поліщук, А. А. Проблематика формування візуально-знакової культури в сучасному навчальному середовищі / А.А. Поліщук // Комп'ютер у школі та сім'ї. - 2014. - №8. - С. 54-56.

Пономаренко, Л. В. Особливості впливу мас-медіа на школяра / Л. В. Пономаренко // Обдарована дитина. – 2013. - №7. – С. 51-58.

Правила спілкування в мережі Інтернет: пам'ятка // Заступник директора школи. - 2014. - №12. - С. 55-56.

Примакова, Т. В. Формування медіакомпетентності в учнів на уроках історії / Т. В. Примакова // Історія та правознавство. – 2013. - №3. – С. 2-5.

Примакова, Т. Організація роботи старшокласників із матеріалами друкованих засобів масової інформації / Т. Примакова // Історія України. – 2013. - №19: вкладка. – С. 6-9.

Психологический, педагогический и психотерапевтический аспекты воздействия кино на зрителя / Н. Л. Карпова [и др.] // Вопросы психологии. – 2011. - №4. – С. 87-97.

Різун, В. В. сучасна система масової комунікації / В. В. Різун, О. Т. Баришполець // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 44-66.

Рожнятовська, І. Відкриваємо шлях активному візуальному навчанню / І. Рожнятовська // Методист. – 2012. - №12. – С. 74-76; Завуч. – 2012. - №23. – С. 4-5.

Сахневич, І. А. Культура використання медіазасобів – невідмінна умова запобігання негативному впливу медіа-інформації / І. Сахневич // Вища освіта України. – 2011. - №3. – С. 94-98.

Семінар «Практична медіаосвіта: методика критичного аналізу аудіовізуальних текстів на уроках та в позакласній роботі» // Рідна школа. – 2013. - №8-9. – С. 76.

Сенчихін, В. Віртуальна розпуста // В. Сенчихін // Зарубіжна література в школі. – 2010. - №7. – С. 2-4.

Інтернет – цензор

Синьов, В. М. Потенціал віртуального комп'ютерного середовища в аспекті колекційної медіаосвіти і соціальної реабілітації осіб з обмеженнями життєдіяльності / В. М. Синьов, А. Г. Шевцов // педагогіка і психологія. – 2013. - №2. – С. 61-65.

Сорочинська, В. Вплив засобів масової комунікації на формування соціокультурних пріоритетів учнівської молоді / В. Сорочинська // Українська мова та література. – 2011. - №29-30. – С. 5-10.

Стерденко, С. М. Медіакультура родини / С. М. Стерденко // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 183-191.

Стерденко, С. М. Підлітки у світі медіа / С. М. Стерденко // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 178-182.

Стерденко, С. Соціалізація, освіта, виховання сучасних дітей у світі медіа / С. Стерденко, О. Голубєва // Соціальний педагог. – 2009. - №10. – С. 14-23.

Танцюра, І. Актуальні медіа й театр / І. Танцюра // Українська культура. – 2012. - №1. – С. 54-55.

Усков, Г. Візуалізація й освіта: поглиблене сприйняття / Г. Усков // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2008. - №13. – С. 3-5.

Устименко, Т. У чому неправий Джеррі або деякі підходи до формування медіаграмотності учнів початкової школи / Т. Устименко // Освіта. – 2013. - №3. – С. 4-5.

Федорець, М. Медіа-середовище й виховання дітей в умовах інформаційного суспільства: допомога педагогам для роботи з батьками / М. Федорець, І. Стеценко // Дошкілля. – 2013. - №3. – С. 8-11; Управління школою. – 2013. - №13-15. – С. 39-45.

Фёдоров, А. В. Аналіз медійних стереотипів на заняттях в школьній аудиторії / А. В. Фёдоров // Школьные технологии. – 2012. - №4. – С. 138-146.

Фёдоров, А. Классические показатели информационной грамотности (компетентности) личности / А. Фёдоров // Информатика. – 2011. - №5. – С. 15-18.

Філатов, А. Медіамистецтво як лабораторія «Одинадцятій музи» / А. Філатов // Українська культура. – 2013. - №9-10. – С. 27-31.

Франко, Г. Аксиоми нравственности в зеркале кинообразования / Г. Франко // Искусство в школе. – 2007. - №4 (тематический выпуск). – С. 36 - 42.

Цымбаленко, С. Б. Слово и речь в информационном пространстве подрастающего поколения / С.Б. Цымбаленко // Мир психологии. - 2014. - №2. - С. 243-254.

Цымбаленко, С. Б. Цифровые технологии: новые тенденции и возможности // С. Б. Цымбаленко // Социальная педагогика. – 2013. - №6. – С. 94-101.

Чемеркін, С. Публіцистичний стиль української мови в Інтернеті: диференційні ознаки / С. Чемеркін // Освіта і управління. – 2010. – Т.13, №4. – С. 73-80.

Чемеркін, С. Українська мова на веб-сторінках лідерів українського Інтернету / С. Чемеркін // Освіта і управління. – 2009. – Т.12, №2. – С. 120-125.

Череповська, Н. І. Візуальний аспект медіакультури – відео культура / Н. І. Череповська // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 83-99.

Череповська, Н. На допомогу медіапедагогові: методика дослідження візуальних меіатекстів на уроках з медіа культури / Н. Череповська // Соціальний педагог. – 2012. - №4. – С. 43-48.

Шуляр, В. Візуальна компетентність у системі літературної освіти: від компендіуму понять до виваженої методики формування / В. Шуляр // Дивослово. – 2009. - №5. – С. 20-22.

Якушина, Е. В. Медиаобразование как средство обеспечения информационной защиты / Е. В. Якушина // Школьные технологии. – 2013. - №1. – С. 114-122.

3. Медіапродукція: сприймаємо, аналізуємо, оцінюємо

Безносюк, Е. В. Осторожно: реклама / Е. В. Безносюк // Шкільна бібліотека. – 2009. - №1. – С. 109-112.

Богданова, В. Я. Вплив реклами на школярів: матеріали для батьківських зборів / В. Я. Богданова // Класному керівнику. Усе для роботи. – 2011. - №3. – С. 42-44.

Бондаровська, В. Вплив реклами на людину: нариси / В. Бондаровська // Психолог. – 2007. - №30. – С. №56.

Бутурліна, О. В. Медіаторчість як різновид творчої діяльності особистості / О. В. Бутурліна // Гілея. – 2013. – Вип. 69. – С. 475-480.

Гольдштейн, Л. Укрсоцкультреклама / Л. гольд штейн // Українська культура. – 2012. – 34. – С. 26-33.

Девтеров, І. В. Етичні проблеми кіберпростору / І. Девтеров // Вища освіта України. – 2011. - №2. – С. 27-32.

Дзюба, Н. И. Дети и Интернет: украинский поход к безопасному киберпространству / Н. И. Дзюба, В. М. Красножон // Школьная библиотека. – 2012. - №6-7. – С. 101-104.

Єрохіна, Т. Використання PR –технологій у процесі медіа терористичної діяльності / Т. Єрохіна // Гілея. – 2013. – Вип. 75. – С. 456-457.

Зенкіна, С. В. Учебные материалы нового поколения / С.В. Зенкіна, С.И. Борис // Педагогика. - 2014. - №5. - С. 34-38.

Золочевська, М. Формування та розвиток критичного мислення засобами «інструментів мислення» / М. Золочевська // Інформатика та інформаційні технології. – 2013. - №6. – С. 58-62.

Kairos. Факт of Internet / Kairos // Українська культура. – 2013. - №9-10. – С. 10-15.

Карпова, Л. Б. Навчальні та інноваційні навички ХХІ століття / Л. Б. Карпова // Фізика в школах України. – 2013. - №7. – С. 22-24.

Касторнова, В. А. Учебные возможности «интерактивного видео» / В. А. Касторнова // Школьные технологии. – 2008. - №5. – С. 67-69.

Кібер – країна: карта // Українська культура. – 2013. - №9-10. – С. 16-17.

Клюев, Б. Г. Використання відео в навчально-виховному процесі: плюси і мінуси / Б. Г. Клюев // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2013. - №6. – С. 19-20.

Короденко, М. Операція «маніпуляція» / М. Короденко // Освіта України. – 2012. – 33. – С. 10.

Крилова, В. О. Вплив кіномистецтва на природу людини / В.О. Крилова // Гілея. - 2014. - Вип. 81. - С. 209-212.

Кулаковська, В. В. Вплив реклами книги в Інтернеті // В. В. Кулаковська // Шкільна бібліотека. – 2010. - №9. – С. 61-62.

Кулаковська, В. В. Формування бренду письменника / В. В. Кулаковська // Шкільна бібліотека. – 2011. - №3. – С. 70-72.

Купрейченко, А. Б. Психологія доверия и недоверия личности рекламе / А. Б. Купрейченко // Практична психологія та соціальна робота. – 2011. - №10. – С. 1-8.

Левицкая, А. А. Способы и приёмы развития медиаграмотности детей и подростков на материале рекламы / А. А. Левицкая // Школьные технологии. – 2013. - №3. – С. 122-132.

Мостепан, Н. М. Використання відеоматеріалів для розвитку відеограмотності учнів / Н.М. Мостепан // Завучу. Усе для роботи. - 2015. - №1-2. С. 9-11.

Мультимедіа власноруч: текст, графіка, аудіо, анімація, відео // Трудове навчання. – 2010. - №6. – С. 2-118.

Навчальна онлайн-гра — вас вітає “Медіазнайка”! // Шкільна бібліотека плюс. - 2014. - №23-24. - С. 17.

Найдьонова, Л. А. Соціально-психологічні особливості Інтернет- середовища / Л. А. Найдьонова, Н. В. Климчук // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 227-242.

Осадча, Т. Створюємо інформаційне навчальне середовище в Інтернеті: крок за кроком / Т. Осадча // Заступник директора школи. – 2013. - №11. – С. 4-10.

Острикова, Г. Рекламные игры и их последствия для детей и взрослых / Г. Острикова // Директор школы. – 2007. - №8. – С. 93-96.

Петров, В. П. Реклама как инструмент манипуляции / В. П. Петров, С. В. Петров // ОБЖ. Основы безопасности жизни. – 2008. - №4. – С. 53-57.

Плохотник, Т. Слово печатное и экранное: найти компромисс / Т. Плохотник // Библиотека. – 2009. - №7. – С. 21-23.

Рапуто, А. Г. Повышение визуальной культуры учащихся на примере использования компьютерных технологий при создании логотипов / А. Г. Рапуто // Информатика и образование. – 2008. - №12. – С. 45-49.

Романова, М. Ю. Обучаем проведению рекламной кампании: материал к уроку / М. Ю. Романова // Школа и производство. – 2007. - №5. – С. 22.

Ростоцкий, М. Гіпнотичний вплив реклами / М. Ростоцкий // Психолог. – 2007. - №40. – С. 10-12.

Сальный, Р. В. Методы преодоления «клипового мышления» школьников / Р. В. Сальный // школьные технологии. – 2013. - №5. – С. 119-130.

Сергійчук, Г. В. Як Інтернет змінює систему освіти / Г. В. Сергійчук // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьоновой, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 243-250.

Сергійчук, Г. В. Історія виникнення Інтернету, сучасний стан розвитку. Різновиди Інтернет-діяльності / Г. В. Сергійчук // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьоновой, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 217-226.

Сімонов, Ю. Достовірність? Інтернет... / Ю. Сімонов // Відкритий урок. – 2011. - №6. – С. 16-17.

Стрільчук, О. М. Особливості соціалізації дитини в умовах кіберсередовища. Кіберпродукція як полегшена альтернатива реального життя / О. М. Стрільчук // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник /

О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонові, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 251-257.

Суслова, Т. В. PR-акція как средство самовыражения учеников и воспитания художественного вкуса читателей школьной медиатеки / Т. В. Суслова // Школьная библиотека. – 2007. - №4. – С. 88-90.

Топільницька, О. Освіта учнів засобами кіномистецтва на уроках літератури / О. Топільницька // Світова література (Шкільний світ). - 2014. - №12. - С. 32-34.

Труневич, Г.О. Використання мультимедійного підручника / Г.О. Труневич // Фізика в школах України. - 2014. - №5-6. - С. 2-5.

Тягунова, М. М. Реклама на телевидении – двигатель прогресса или абсурд? / М. М. Тягунова // Русский язык, литература и культура в школе и вузе. – 2011. - №3. – С. 54-57.

Усов, Ю. Виртуальное мышление школьников и приобщение к различным видам искусства / Ю. Усов // Искусство в школе. – 2013. - №7 (тематический выпуск). – С. 24-32.

Чемеркін, С. Г. Елементи техно у креалізованому художньому тексті / С. Г. Чемеркін // Мовознавство. – 2008. - №4-5. – С. 64-71.

Про мову Інтернету

Чемеркін, С. Причини низького рівня досліджуваності української мови в Інтернеті / С. Чемеркін // Освіта і управління. – 2013. – Т. 16, №1-2. – С. 69-72.

Чемеркін, С. Публіцистичний стиль української мови в Інтернеті: диференційні ознаки / С. Чемеркін // Освіта і управління. – 2010. – Т13, №4. – С. 73-80.

Чемеркін, С. Українська мова на веб-сторінках лідерів українського Інтернету / С. Чемеркін // Освіта і управління. – 2009. – Т. 12, №2. – С. 120-125.

Череповська, Н. Творче сприйняття візуальних медіатекстів / Н. Череповська // Управління освітою. – 2012. - №2. – С. 6-10.

Чорноус, О. В. Використання засобів відеоінформації під час формування навчально-організаційних умінь і навичок у молодших школярів / О. В. Чорноус // Педагогіка і психологія. – 2007. - №2. – С. 125-132.

Шишкіна, Л. Електронні навчальні ресурси: мультимедійна презентація / Л. Шишкіна // Завуч. - 2014. - №11. - С. 33-40.

Якушина, Е. В. Медиаобразование: достоверность информации в Интернете / Е. В. Якушина // Школьные технологии. – 2013. - №5. – С. 136-142.

4. Медіаінформація: пошук, зберігання, застосування

Азизов, Э. С. Приоритеты личности и безопасный Интернет / Э. С. Азизов // Школьная библиотека. – 2012. - №2-3. – С. 10-12.

Алексеев, Н. С. Пошук інформації за допомогою комп'ютера / Н. С. Алексеев // Шкільна бібліотека. – 2009. - №10. – С. 83-84.

Алексеев, А. Киберпреступность: скрытая и явная угроза / А. Алексеев // Зеркало недели. – 2013. - №46 (7-13 декабря). – С. 6.

Баришполець, О. Т. Мозаїка переваг і проблеми медіа впливів / О. Т. Баришполець, Л. А. Найдьонова // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 140-150.

Баришполець, О. Т. Споживання інформації – основа інформаційного потенціалу особистості / О. Т. Баришполець // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 119-131.

Богданова, Д. А. Интернет-безопасность детей: что надо знать учителям / Д.А. Юогданова __ Школьные технологии. - 2014. - №2. - С. 98-105.

Борисова, І. Почути. Побачити. Доторкнутися / І. Борисова // Шкільний світ. – 2007. - №19. – С. 4-6.

Сприймання інформації

Буглак, К. В. Психологічний аналіз способів маніпуляції у засобах масової комунікації (на прикладі подачі новин в Інтернет-джерелах) / К. В. Буглак // Нові технології навчання. – 2010. – Вип. 63, №2. – С. 159-164.

Волик, Л. В. Дитячі соціальні мережі: безпека та он-лайн загрози / Л. В. Волик // Шлях освіти. – 2013. - №2. – С. 13-17.

Волкова, Л. Інтернет: пізнавальна діяльність, засіб спілкування чи вторинна реальність? / Л. Волкова, Т. Слета // Соціальний педагог. – 2013. - №1. – С. 32-38.

Волошенюк, О. Медіаосвіта як право на інформацію та свободу самовираження / О. Волошенюк // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2013. - №9. – С. 82-84.

Гальченко, Т. П. Джерела інформації сучасності / Т. П. Гальченко // Шкільна бібліотека плюс. – 2012. - №15-16. – С. 8-19.

Проектні технології бібліотеки, інформаційна культура

Головченко, Г. Кращі шкільні медіа України / Г. Головченко // Педагогічна газета. – 2012. - №6. – С. 4.

Дическул, В. М. Вплив Інтернету в якості ЗМІ на розвиток особистості учня / В. М. Дическул, М. В. Тюкалов // Обдарована дитина. – 2010. - №1. – С. 21-24.

Діти в Інтернеті // Шкільний світ. - 2015. - №1. - С.11-12.

Дзюба, Н. Діти та Інтернет: український підхід до безпечного кіберпростору / Н. Дзюба, В. Красножон // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2012. - №12. – С. 21-30.

Дудка, Т. Діти та Інтернет: можливості й загрози /Т. Дудка // Комп'ютер в школа та сім'ї. - 2015. - №1. - С.29-30.

Журбенко, Н. Л. Особенности создания текстов для размещения в сети Интернет / Н. Л. Журбенко // Информатика и образование. – 2007. - №3. – С. 113-116.

Картузов, К. Інтернет: як знайти потрібну та достовірну інформацію / К. Картузов // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2013. - №4. – С. 27-33.

Книжникова, С. В. Подготовка подростков к осознанному выявлению в медиапродукции девиантных и потребительских ценностей / С. В. Книжникова // Социальная педагогика. – 2013. - №5. – С. 48-54.

Корисні поради Інтернет-мандрівникам // Позакласний час. – 2010. - №5. – С. 155-159.

Косик, В. М. Проблеми безпечної роботи дітей в Інтернеті. Фільтрація несумісного з навчально-виховним процесом контенту / В. М. Косик // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2012. - №2. – С. 33-35.

Кочарян, А. Б. Безпека дитини у всевітній мережі: поради батькам / А. Б. Кочарян, Н. І. Гущина // Виховна робота в школі. – 2011. - №9. – С. 19-26.

Кочарян, А. Формування в підлітків стійкої мотивації до дотримання безпечної поведінки в мережі Інтернет / А. Кочарян // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. – 2012. - №5. – С. 49-55.

Кудрявцева, Л. А. Дискурс-анализ медиатекста / Л.А. Кудрявцева, К.А. Іванова // Русский язык, литература, культура в школе и вузе. - 2014. - №4. - С. 22-26.

Кулик, Н. Попереджений – означає озброєний, або Як захиститися від Інтернет-нечисті? / Н. Кулик // Освіта України. – 2013. - №12. – С. 9.

Кучер, В. А. Як забезпечити собі безпеку в Інтернеті? / В. А. Кучер // Інформатика в школі. – 2013. - №1. – С. 29-30.

Малюк, А. А. Формирование культуры информационной безопасности общества / А. А. Малюк // Педагогика. – 2009. - №3. – С. 33-39.

Мандровний, О. Медіаосвітній контекст кіношедеврів Олександра Довженка / О. Мандрований // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. - 2014. - №8. - С. 103-108.

Матат, Д. Ліки від медіастресу / Д. Матат // Освіта України. - 2014. - №36. - С.10.

Мироненко, Г. В. Від безвинного захоплення до хворобливої пристрасті: де межа? (Причини виникнення кіберзалежності та критерії її діагностики / Г. В. Мироненко // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 264-274.

Мироненко, Г. Інформаційно-технологічна безпека школяра: медіа-гігієнічний підхід / Г. Мироненко // Соціальний педагог. – 2009. - №10. – С. 48-56.

Мироненко, Г. В. Методика поетапного навчання підлітків взаємодії з мережевою інформацією / Г. В. Мироненко // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 406-410.

Мироненко, Г. В. Нова небезпека – медіазалежність: міф чи реальність? / Г. В. Мироненко // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 258-263.

Мироненко, Г. В. Превентивні заходи із профілактики медіа залежності: формування медіакультури / Г. В. Мироненко // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – С. 275-282.

Найдёнов, С. К. Эффективность разных типов визуализации в понимании читаемого текста / С. К. Найдёнов // Педагогические технологии. – 2012. - №1. – С. 17-20.

Найдьонова, Л. Кібер-буллінг, або Агресія в Інтернеті: способи розпізнання і захист дитини: методичні рекомендації / Л. Найдьонова // Соціальний педагог. – 2012. – №12. – С. 16-26.

Найдьонова, Л. А. Кібер-буллінг підлітків (віртуальний терор) як новітній феномен інформаційної доби: теоретико-методичні засади подолання і профілактики / Л. А. Найдьонова // Практична психологія та соціальна робота. – 2010. - №8. – С. 10-18.

Пасько, В. Програма курсу «Основи комп'ютерної безпеки» / В. Пасько, Н. Прокопенко // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. – 2006. - №4-5. – С. 56-60.

Петухов, В. Интернет и «информационный терроризм» / В. Петухов // Свободная мысль. – 2008. - №1. – С. 169-180.

Подлевська, Н. Культура спілкування в мережі Інтернет / Н. Подлевська // Українська мова та література в школі. – 2011. - №2. – С. 13-17.

Проців, О. Що? Де? Як?.. шукати в Інтернеті / О. Проців // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2013. - №10. – С. 33-38.

Романова, Е. Г. Мистицизм Интернета и социализация молодёжи / Е. Г. Романова // Педагогика. – 2013. - №5. – С. 79-88.

Сіваченко, І. Г. Інформаційна безпека й здоров'я учнів / І. Г. Сіваченко // Основи здоров'я. - 2015. - №1. - С.10-13.

Сокол, І. М. Коли необхідно вчитися «безпечному» Інтернету? / І. М. Сокол // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2012. - №8. – С. 28-29.

Солдатова, Г. У. Роль родителей в повышении безопасности ребёнка в Интернете / Г. У. Солдатова // Вопросы психологии. – 2013. – №2. – С. 3-15.

Степанов, В. К. Меры безопасности при работе в Интернете / В. К. Степанов // Школьная библиотека. – 2008. – №3. – С. 75-78.

Тарасов, Г. Про захист від деструктивного інформаційного потоку / Г. Тарасов // Психолог. - 2014. - №20. - С. 54-55.

Хомин, О. Діти в соціальних мережах – як їм допомогти не заплутатися / О. Хомин // Психолог. – 2012. - №22. – С. 49-50.

Череповська, Н. Психологічний захист від візуальної інформації: методика «Антиреклама» / Н. Череповська // Соціальний педагог. – 2009. - №10. – С. 24-33.

Чудинова, В. П. Помогая детям в киберпространстве: проблемы безопасности и задачи библиотекарей / В. П. Чудинова // Школьная библиотека. – 2009. - №6-7. – С. 31-38.

Шахненко, В. І. Пропаганда інформаційної безпеки на уроках основ здоров'я й інформатики / В.І. Шахненко, А.В. Тріщук // Основи здоров'я. - 2015. - №3. - С. 9-11.

Шпітко, В. В. День безпечного Інтернету / В. В. Шпітко // Інформатика в школі. – 2013. - №1. – С. 26-28.

Шрайберг, Я. Л. Роль электронной информации в повышении эффективности школьного образования на современном этапе / Я. Л. Шрайберг // Школьная библиотека. – 2010. - №6-7. – С. 24-29.

Щелко, В. Уберегтися від комп'ютера / В. Щелко // Відкритий урок. – 2009. - №10. – С. 90.

Розглянуто питання комп'ютерної гігієни

5. Медіапсихологія: самореалізація особистості

Авербух, Н. В. Психологические аспекты феномена присутствия в виртуальной среде / Н. В. Авербух // Вопросы психологии. – 2010. - № 5. – С. 105–113.

Асмолов, А. Г. От Мы–медиа к Я–медиа: трансформации идентичности в виртуальном мире / А. Г. Асмолов, Г.А. Асмолов // Вопросы психологии. – 2009. - №3. – С. 3-15.

Баришполець, О. Експериментальне впровадження або Чи готова школа пройти кризь стрій невідворотних нововведень ? / О. Баришполець // Освіта. – 2013. – 7-14 серп. – С. 6-10.

Медіапсихологічна компетентність учителя

Баханов, К. О. Технологія розвитку критичного мислення як психолого-педагогічне явище / К. О. Баханов // Історія та правознавство. – 2008. - № 33. – С. 4-9.

Береговенко, Є. С. Особливості кіберсоціалізації дітей / Є. С. Береговенко // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2015. - № 4. – С. 2-5.

Бережка, І. І. Вплив інформаційних технологій на психологічний розвиток молодших школярів / І. І. Бережка // Інформатика в школі. – 2015. - № 2. – С. 2-5.

Комп'ютерна залежність

Брязкун, В. Віртуалізація свідомості: особливості здійснення і практичного використання / В. Брязкун // Наука і суспільство. – 2013. - № 1-2. – С. 41-51.

Винославська, О. Вплив ІКТ на самоорганізацію та саморозвиток особистості / О. Винославська // Вища школа. – 2015. - № 2-3. – С. 87-96.

Вплив медіа на розвиток особистості / упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк // Медіаосвіта та медіа грамотність: підручник / упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк. – К.: Центр вільної преси, 2013. – С. 237-282.

Вукіна, Н. В. Розвиток навичок критичного мислення при оцінюванні ресурсів Інтернет / Н. В. Вукіна // Критичне мислення. Як цьому навчати : науково–методичний посібник / Н. В. Вукіна, Н. П. Дементієвська, І. М. Сущенко. – Харків: [б.и.], 2007. - С. 88-137.

Галоян, Е. А. Влияние Интернет-технологий на формирование «Я-концепции» старшеклассников / Е. А. Галоян, З. З. Мехтиханов // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2013. - № 2. – С. 4-6.

Гич, Г. «Кліпове мислення» дітей та підлітків як феномен сучасного навчального процесу / Г. Гич // Вересень. – 2014. - № 3-4. – С. 14-19.

Грибенко, І. Соціальні мережі як агенти впливу на людину / І. Грибенко // Соціальний педагог. – 2012. - № 9. – С. 38-41.

Гудимова, С. Медиапространство как катализатор развития личности школьника / С. Гудимова, В. Хиврич // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. – 2013. - № 2. – С. 38-41.

Гутак, І. О. Технологія формування та розвитку критичного мислення / І. О. Гутак // Хімія. – 2011. - № 17. – С. 4-7.

Дворська, О. М. Безпечний віртуальний простір: тренінгові заняття для учнів / О. М. Дворська // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2015. - № 7. – С. 27-30.

Девтяров, І. Інтермен як нова особистість / І. Девтяров // Вища школа. – 2011. - № 9. – С. 83-91.

Інформація - людина–кіборг - пост-людина

Дементієвська, Н. П. Формування навичок критичного оцінювання веб-ресурсів і проблема безпеки учнів в Інтернеті / Н. П. Дементієвська // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2015. - № 7. – С. 46-51.

Дін, Джеремі. Facebook чи twitter? / Дж. Дін // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. - 2012. - № 6. – С. 65-70.

Мережева поведінка – онлайн-спілкування

Дмитриев, К. Д. Выявление корреляции между уровнем Интернет – зависимости и уровнем ригидности личности / К. Д. Дмитриев // Среднее профессиональное образование. – 2012. - № 5. – С. 49-50.

Жижина, М. В. Культурно–психологическая компетентность личности: содержание и исследование в молодежной бреду / М. В. Жижина // Психологическая наука и образование. – 2009. - № 2. – С. 62-69.

Медіапсихологія

Застосування телекомунікаційних засобів у навчальному процесі: психолого–педагогічний аспект: навч.-метод. посібник / ред. М. Л. Смульсон. – К.: Педагогічна думка, 2008. – 256 с.

Віртуальний освітній простір – інтернет – адикції – нехімічні залежності

Золочевська, М. Формування та розвиток критичного мислення засобами «інструментів мислення» / М. Золочевська // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. – 2013. - № 6. – С. 58-62.

Іванова, О. Навчаємо критично мислити / О. Іванова // Відкритий урок. – 2007. - № 2. – С. 8-16.

Кайоткіна, Т. Профілактика комп'ютерної залежності: семінар-практикум / Т. Кайоткіна // Психолог. – 2014. - № 21. – С. 18-20.

Кальнер, С. С. Психологічні засади впровадження інформаційно– комунікативних технологій у навчальний процес / С. С. Кальнер // Управління школою. – 2015. - № 19-21. – С. 31-35.

Кардамонова, Т. М. Кіберсоціалізація Net–покоління у віртуальному просторі / Т. М. Кардамонова, О. М. Рубанець // Гілля. – 2013. – Випуск 79(№12). – С. 217-221.

Карпова, Л. Б. Навчальні та інноваційні навички XXI століття / Л. Б. Карпова // Фізика в школах України. – 2013. - № 7. – С. 22-24.

Карпцова, В. А. Психотехнологии в рекламе / В.А. Карпцова // Практична медіаосвіта: авторські уроки. – К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2013. – С. 164-172.

Києнко-Романова, Л. Розвиток критичного мислення в учнів і студентів: теорія і практика / Л. Києнко-Романова // Рідна школа. – 2006. - № 7. – С. 13-15.

Книжникова, С. В. Подготовка подростков к осознанному выявлению в медиапродукции девиантных и потребительских ценностей / С. В. Книжникова // Социальная педагогика. – 2014. - № 5. – С. 48-54.

Коваленко, П. О. Психологічний захист від непотрібної інформації / П. О. Коваленко // Практична медіаосвіта : авторські уроки. – К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2013. – С. 156-163.

Коноваленко, Ю. В. Розширення педагогічного медіа простору структурами масової комунікації як альтернативна відповідь освітянської галузі на виклики часу в другому десятилітті XXI ст. / Ю. В. Коваленко // Педагогіка і психологія. 2015. - № 3. – С. 37-43.

Кочерга, О. Психофізіологічні механізми чутливості сприймання інформації учнями початкової школи / О. Кочерга // Іноземні мови в школах України. - 2015. – № 2. – С. 15-18.

Чутливість сприйняття – візуал – глядач – слухач – діяч – аудіал - кінестетик

Красновський, В. Н. Сеть как насильственное действие социально – знаковой природы / В. Н. Красновский, А. А. Степанов // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. - № 7. - С. 76 – 80.

Кузменко, О. Критичне мислення як інструмент для набуття знань / О. Кузменко // Безпека життєдіяльності. – 2013. - № 3. – С. 29-30.

Лажинцева, Е. Н. Интернет как новая среда для проявления девиантного поведения подростка / Е. М. Лажинцева, А. А. Бочавер // Вопросы психологии. - 2015. - № 4. – С. 49-58.

Леонов, В. В. Качество информационного воздействия / В. В. Леонов. – К.; Ирпень: Перун, 2011. – 368с.

Лошицька, О. Методичний бюлетень у системі роботи з педагогічними кадрами / О. Лошицька // Методист. – 2015. – № 11: вкладка. – С. 29-52.

Методичний бюлетень 6. Безпека дітей в Інтернеті (поради батькам). Інтернет залежність боремося чи піддаємося. – С. 44 – 51.

Інтернет - залежність

Лучинкіна, А. І. Аналіз мотиваційної складової Інтернет-соціалізації / А. І. Лучинкіна // Практична психологія та соціальна робота. - 2014. - № 9. – С. 1-4.

Максименко, С. Д. Психічні механізми самореалізації особистості в медіапросторі / С. Д. Максименко // Педагогіка і психологія. – 2013. - № 2. – С. 14-17.

Максимова, Ю. В. Технологія розвитку критичного мислення учнів / Ю. В. Максимова // Зарубіжна література в школі. – 2013. - № 17. – С. 3-8.

Маніпуляції в медіа / упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волощенко // Медіаосвіта та медіа грамотність: підручник / упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волощенко . – К.: Центр вільної преси, 2013. – С. 283 - 302.

Матат, Д. Ілюзії медіа / Д. Матат // Освіта України. – 2015. – 23 листоп. – С.12.

Матат, Д. Ліки від медіа стресу / Д. Матат // Освіта України. – 2014. - № 36. – С. 10.

Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навч.-метод. посібник / О. Т. Баришполь, Л. А. Найдьонова, Г. В. Мирошенко, О. Є. Голубева, В. В, Різун та ін. – К.: Міленіум, 2010. – 440 с.

Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / ред.-упор. В.Ф. Іванов, О. В. Волощенко ; за наук. редакцією В. В. Різун. – К.: Центр вільної преси, 2013. – 352 с.

Мельникова, Е. П. Развитие умений работы с источником информации средствами технологии критического мышления / Е. П. Мельникова // Среднее профессиональное образование. – 2007. - № 4. – С. 20-22.

Мироненко, Г. Медіазалежність, або коли метафора витісняє реальність = Психологічні ризики перебування підлітків у віртуальних соціальних мережах / Г. Мироненко // Управління освітою. – 2011. - № 18; вкладка. – С. 1-6; № 20; вкладка. – С. 11-12.

Мирошниченко, В. О. Використання сучасних інформаційних технологій: формування мультимедійної компетентності (для спеціальності – історія): навч. посібник / В. О. Мирошниченко; за ред. К. О. Баханова. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 296 с.

Найдьонова, Л. А. Кібербулінг, або віртуальна агресія : способи розпізнання і захист дитини: метод. посібник / Л. А. Найдьонова; упоряд. В. О. Снігульська. – К. : Редакція загальнопед. газет, 2014. – 96 с. – (Б-ка «Шкільний світ»).

Найдьонова, Л. А. Соціально-психологічні виміри взаємодії з медіа-віртуальністю / Л. А. Найдьонова // Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навч.-метод. посібник / О. Т. Баришполь, Л. А. Найдьонова, Г. В. Мирошенко, О. Є. Голубева, В. В. Різун та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. - К.: Міленіум, 2010. – С. 192-204.

Немеш, О. М. Практична психологія віртуальної реальності: монографія / О. М. Немеш. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. – 320 с.

Педагогічна майстерня «Технологія розвитку критичного мислення» // Управління освітою. – 2009. - № 6. – С. 14-21.

Плющ, А. Н. Информационное влияние: смысловые трансформации понимания / А. Н. Плющ // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. - № 7. – С. 64-70.

Покулита, І. К. Культурні смисли медіапростору – естетичний та аксіологічний аспекти / І. К. Покулита, І. В. Виселко // Гілея. – 2014. – Випуск 91(12). – С. 231 – 236.

Потапова, В. А. Критический анализ медиатекстов: воспринимаем, анализируем, оцениваем / В. И. Потапов, О. С. Скрипник // Практична медіаосвіта: авторські уроки. – К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2013. – С. 173-180.

Практична медіаосвіта: авторські уроки : збірка / ред.–упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за наук. редакцією В. В. Різун та В. В. Літостанського – К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2013. – 447 с.

Рачинська, І. М. Про урок у технології формування критичного мислення / І. М. Рачинська // Біологія. – 2013. - № 32 : Актуальні діалоги, № 8. – С. 1-9.

Реклама як інструмент маніпуляції. Використання мотивів підсвідомого впливу / ред.–упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк // Медіаосвіта та медіа грамотність / ред.–упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк ; за наук. редакцією В. В. Різуна. – К.: Центр вільної преси, 2013. – С. 303 - 327 .

Руденко, Ю. Діагностичні дослідження: тести на виявлення комп'ютерної грамотності та взаємодії у віртуальному просторі / Ю. Руденко // Шкільний світ. – 2015. - № 17. – С. 33-37.

Рудик, О. Інтернет–залежність: штучна паніка чи реальність ? / О. Рудик // Інформатика. – 2015. - № 3. – С. 6-8.

Сальных, Р. В. Методы преодоления «клипового мышления» школьников / Р. В. Сальных // Школьные технологии. – 2013. - № 5. – С. 119 – 130.

Аудіовізуальне сприйняття

Скубаковська, Н. І. Комп'ютерна залежність – виклик: заняття для учнів 10-11 класів / Н. І. Скубаковська, О. Т. Фялковська // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2015. - № 3. – С. 15-20.

Скубаковська, Н. І. Комп'ютерна залежність – виклик сучасному суспільству (10-11 кл.) / Н. І. Скубаковська, О. Т. Фялковська // Виховна робота в школі. – 2014. - № 10. – С. 31 – 38.

Солдатова, Г. У. Модель передачі опыта между поколениями при освоении и использовании Интернета / Г. У. Солдатова, Е. И. Рассказова // Вопросы психологии. – 2015.- № 2. – С. 56 -57.

Цифрова компетентність батьків – покоління-Х – покоління-У – покоління-Z

Солошенко, Т. Медіапростір: підвищення ефективності навчально– виховного процесу / Т. Солошенко // Заступник директора школи. – 2015. - № 6. – С. 47-50.

Соснюк, О. П. Психологічний тренінг як засіб профілактики використання маніпуляційних технік в мас-медіа / О. П. Соснюк // Обдарована дитина. – 2009. - № 3. – С. 39-43.

Терно, С. Чому важливо розвивати критичне мислення учнів? / С. Терно // Історія в школах України. – 2011. - № 10. – С. 30-33.

Трифонов, С. К. Формирование современной личности в кибераксиологическом аспекте / С. К. Трифонов // Педагогическое образование и наука. – 2014. - № 1. – С. 53-56.

Фролов, П. Д. Технології і методики прогнозування наслідків інформаційного впливу на політичні настанови старшокласників: методичний посібник / П. Д. Фролов. – К.: Міленіум, 2008. – 96 с.

Модель інформаційного впливу – прогнозування наслідків

Що на нас впливає // Шкільний світ. – 2014. - № 6. – С. 4-5.

Підсвідомість людини – чинники впливу

Яценко, Т. С. Взаємозв'язок свідомого і підсвідомого в контексті проблеми психологічних захистів / Т. С. Яценко // Педагогічна і психологічна наука в Україні: збірник наукових праць: в 5-ти т. Т. 2. Психологія, вікова фізіологія та дефектологія. – К.: Педагогічна думка, 2012. – С. 311-324.

6. Медіаорієнтаційна функція бібліотеки

Агаджанян, А. С. Две функции Интернета и перспективы его использования для библиотек / А. С. Агаджанян // Шкільна бібліотека плюс. – 2011. - №9. – С. 25-28.

Афанасьєва, О. Г. Информационная среда обитания: какой должна быть информационная среда современной библиотеки / О. Г. Афанасьєва // Шкільна бібліотека плюс. – 2010. – №22. – С. 15-20.

Бойко, С. С. Библиотечно-библиографические методы поиска литературы / С. С. Бойко // Шкільна бібліотека плюс. – 2009. - №11. – С. 8-10.

Борисова, О. Є. Компетентний читач – який він? / О. Є. Борисова // Шкільний бібліотекар. – 2011. - №7. – С. 2-4.

Виноградова, В. М. Про користь від сайта шкільної бібліотеки / В. М. Виноградова // Шкільний бібліотекар. – 2013. - №3. – С. 13-17.

Виноградова, Н. В. Культура читання / Н. В. Виноградова // Шкільна бібліотека. – 2013. - №7-8. – С. 92-94.

Вострикова, Е. П. Деятельность библиотеки образовательного учреждения по обеспечению безопасности школьников в Интернете / Е. П. Вострикова // Школьная библиотека. – 2012. - №9-10. – С. 130-132.

Гаянова, Т. И. Дети в Интернете: библиотека в помощь формированию культуры использования информационного пространства Интернет / Т. И. Гаянова // Школьная библиотека. – 2011. - №1-2. – С. 129-136.

Глазунова, Л. В. Нові формати книг та форми їх рекомендацій читачам. Чатисна перша. Фліпбук, фанбук / Л.В. Глазунова // Шкільний бібліотекар. - 2015. - №1. - С. 13-17.

Глазунова, Л. В. Нові формати книг та форми їх рекомендації читачам. Частина друга. ЗІН (ЕЗІН) / Л.В. Глазунова // Шкільний бібліотекар. - 2015. - №2. - С. 5-9.

Гусева, Е. Е. Мультимедиа в школе: [электронная жизнь библиотеки] / Е. Е. Гусева // Шкільна бібліотека. – 2011. - №5. – С. 69-70.

Дзюба, Н. Дитячі бібліотеки в Інтернеті: розвиваємо та вчитися допомагаємо / Н. Дзюба // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2013. - №5. – С. 24-26.

Дондолова, Р. Б. Сучасний учень і культура читання / Р. Б. Дондолова // Шкільна бібліотека плюс. – 2012. - №11-12. – С. 23-26.

Дяченко, Н. І. Інформаційне забезпечення сучасного освітнього процесу бібліотеками загальноосвітніх навчальних закладів: реалії та перспективи / Н. І. Дяченко // Шкільна бібліотека плюс. – 2012. - №1-2. – С. 7-14.

Жесан, О. Б. Формирование читательской компетентности младших школьников / О. Б. Жесан // Школьная библиотека. – 2010. - №5. – С. 24-26.

Жмур, Л. О. Навчання в мережі / Л. О. Жмур, Ю. М. Спащенко // Шкільна бібліотека. – 2012. - №5. – с. 69-70.

Шкільна бібліотека – медіацентр

Іовженко, Л. Веб-сайт як елемент інноваційного іміджу шкільної бібліотеки / Л. Іовженко // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2012. - №7. – С. 32-37.

Исаева, Е. А. То, что отвлекает от книги, надо сделать союзником в создании мотивации к чтению = О современном читателе и о возможностях использования медиатекста на уроке литературы / Е. А. Исаева // Русская словесность в школах Украины. – 2013. – №6. – С. 2-6.

Ісаєва, О. Формування сучасного читача засобами медіаосвіти / О. Ісаєва // Всесвітня література в сучасній школі. – 2013. – №2. – С. 5-10.

Калашникова, Т. В. Освоение навыков информационного поиска и приобретения новых знаний при помощи современных технологий: библиотечно-библиографический урок для учащихся 8 класса / Т. В. Калашникова // Школьная библиотека. – 2007. – №4. – С. 57-60.

Крайнікова, Т. Друкована книга і читання в сучасній культурі медіа споживання: рецептивний аналіз / Т. Крайнікова // Бібліотечний вісник. – 2013. – №2. – С. 30-35.

Литвин, Н. Створення та адміністрування веб-сайту шкільної бібліотеки як крок до інтегративного спілкування з користувачем / Н. Литвин // Шкільна бібліотека плюс. – 2012. - №1-2. – С. 22-23.

Литовка, В. Формування бібліотечно-бібліографічної грамотності користувачів бібліотеки / В. Литовка // Шкільна бібліотека плюс. – 2009. - №4. – С. 16-25.

Лібіга, Л. Виховуємо творчого читача: грані співпраці шкільних і дитячих бібліотек / Л. Лібіга // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2012. - №7. – С. 47-56.

Медіаосвітній досвід бібліотек м. Херсона

Макарова, Е. И. Создаём портфолио школьного библиотекаря / Е. И. Макарова // Шкільна бібліотека. – 2012. - №1. – С. 65-70.

Масюченко, Н. Ю. Реалізація педагогічного потенціалу ЗМІ в компетентнісно-орієнтованому інноваційному навчально-виховному процесі / Н. Ю. Масюченко // Шкільна бібліотека. – 2010. - №1. – С.77-81.

Матуріна, Л. Г. Пам'ятка читача / Л. Г. Матуріна // Шкільна бібліотека. – 2010. - №10. – С. 67-69.

Микитин, Т. П. Підкорюємо Інтернет-простори / Т. П. Микитин // Шкільна бібліотека. – 2011. - №10. – С. 48-58.

Сайт шкільної бібліотеки

Михайленко, К. П. Шкільна бібліотека – координатор інформаційної культури особистості / К. П. Михайленко, О. Л. Гончаренко, Н. В. Чала // Шкільна бібліотека плюс. – 2012. - №1-2. – С. 24-25.

Нижник, І. Бібліотека в медіа@просторі / І. Нижник // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2013. - №9. – С. 24-31.

Олейникова, И. Применение социальных серверов ВЕБ 2.0 в работе школьного библиотекаря / И. Олейникова // Шкільна бібліотека плюс. – 2011. - №23. – С. 7-12.

Пестрікова, О. М. Слайд-презентація – власний інформаційний ресурс шкільної бібліотеки у проведенні масових заходів / О. М. Пестрікова // Комп'ютер у школі та сім'. – 2012. - №3. – С. 23-25.

Полохач, Т. М. Сучасна бібліотека – центр підтримки та розвитку культури читання / Т. М. Полохач // Шкільний бібліотекар. – 2013. – 35. – С. 8-14.

Полтавець, С. В. Орієнтир у світі інформації / С. В. Полтавець // Шкільна бібліотека. – 2012. - №5. – С. 78-80.

Поперечна, Л. Через бібліотечні проекти до медіа та інформаційної грамотності / Л. Поперечна // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. - 2014. - №2. С. 48-56.

Поперечна, Л. Шкільний бібліотекар – педагог медіа- та інформаційної культури / Л. Поперечна // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2014. - №1. – С. 56-60.

Портфоліо бібліотекаря: методичні рекомендації щодо створення портфоліо бібліотекаря закладу освіти (бібліотека ЗОШ №№ м. Славутича) // Шкільна бібліотека плюс. – 2011. - №3. – С. 14-17.

Примаченко, Н. Портфоліо, або Професійний портрет бібліотекаря / Н. Приймаченко // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2011. - №9. – С. 43-51.

Протопопова, Е. Первоклассный персонал можно самим воспитать / Е. Протопопова // Библиотека. – 2008. - №6. – С. 22-23.

Комп'ютерна грамотність бібліотекаря

Проців, О. Опановуємо вікі-технології / О. Проців // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2013. - №6. – С. 33-41.

Проців, О. Створюємо бібліотечні подкасти / О. Проців // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. - 2014. - №6. - С. 38-41.

Медіаграмотність

Савінова, Л. М. Бібліотечно-бібліографічні знання як складова культури читання учнів / Л. М. Савінова // Шкільна бібліотека плюс. – 2012. - №15-16. – С. 20-25.

Серова, О. Обеспечение доступности информации – важнейшая задача библиотек / О. Серова // *Бібліотечний вісник*. – 2012. - №5. – С. 3-7.

Ситникова, О. В. WEB – сайты детских и юношеских библиотек как фактор развития чтения / О. В. Ситникова // *Шкільна бібліотека плюс*. – 2008. - №15-16. – С. 26-31.

Співак, І. М. Використання соціальної мережі “Вконтакте” в роботі шкільної бібліотеки / І.М. Співак // *Шкільний бібліотекар*. - 2015. - №2. - С.2-4.

Томашева, Е. Н. Информационные ресурсы – сердце библиотеки: формирование, изучение и использование ресурсов в помощь чтению учащимися произведений русской художественной классики / Е. Н. Томашева // *Школьная библиотека*. – 2008. - №3. – С. 37-48.

Утянська, Т. С. Формування і розвиток читацької компетентності школярів / Т. С. Утянська // *Управління школою*. – 2009. - №7. – С. 12-15.

Федорчук, А. Створення інформаційних ресурсів на основі моніторингу змісту публікацій ЗМІ / А. Федорчук, К. Лобузін, Н. Танатар // *Бібліотечний вісник*. – 2011. - №2. – С. 21-25.

Харкевич, З. Растим читателя и умелого пользователя информацией / З. Харкевич // *Учитель*. – 2007. - №6. – С. 35-36.

Чудинова, В. Чтение подрастающего поколения в контексте изменения медиасреды . Части 1 и 2 / В. Чудинова // *Шкільний бібліотечно-інформаційний центр*. - 2014. - №11. - С. 110-121, №12. - С. 96-103.

Шрайберг, Я. Вільний доступ до ресурсів бібліотек освітньої і наукової сфери: новий федеральний проект у російському бібліотечно-інформаційному просторі / Я. Шрайберг // *Вища школа*. – 2013. - №4. – С. 74-78.

Шульц-Джонс, Б. Повышение уровня научной грамотности с помощью сотрудничества учителей и медиаспециалистов школьной библиотеки / Б. Шульц-Джонс, С. Ледбеттер, Р. К. Джонс // *Школьная библиотека*. – 2010. - №2. – С. 4-8.

Ястребцева, Е. Н. Чему учиться и как работать библиотекаря школы сегодня?: библиотекарь в концепции развития школьной библиотеки образовательного учреждения / Е. Н. Ястребцева // *Школьная библиотека*. – 2010. - №3-4. – С. 24-26.

Інформаційна компетентність шкільного бібліотекаря

5.1. Інформаційна культура учнів

Громова, О. Информационная культура школьников: проблема и поиск решений / О. Громова // Шкільна бібліотека плюс. – 2009. - №9. – С. 13-20.

Громова, О. Развитие информационной культуры школьников: подходы и возможные методики / О. Громова // Шкільна бібліотека плюс. – 2009. - №10. – С. 2-6.

Дарморіз, О. Тенденції розвитку сучасної інформаційної культури / О. Дарморіз // Українська культура. – 2013. - №9-10. – С. 18-20.

Дригайло, С. В. Формирование информационной культуры пользователей и сотрудников библиотеки / С. В. Дригайло, В. Г. Дригайло // Шкільна бібліотека плюс. – 2010. - №19. – С. 24-31.

Жуковська, Л. Інформаційна культура / Л. Жуковська // Шкільний світ. – 2012. - №6. – С. 15-17.

Зангізорян, Ш. С. Інформаційна компетентність школяра / Ш. С. Зангізорян // Шкільна бібліотека. – 2011. - №1. – С. 57-60.

Климонтова, Г. Н. Основы информационной безопасности: правовой аспект в воспитании школьников / Г. Н. Климонтова // Социальная педагогика. – 2013. - №6. – С. 33-40.

Кухаренко, Г. М. Застосування інформаційно-комп'ютерних технологій у формуванні інформаційної культури школярів: із досвіду роботи бібліотеки загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №15 Херсонської міської ради / Г. М. Кухаренко // Шкільна бібліотека плюс. – 2013. - №1-2. – С. 2-6.

Мозгова, В. П. Інформаційна культура особистості в акмеологічних моделях середніх загальноосвітніх навчальних закладів: спроба компаративного аналізу / В. П. Мозгова // Шкільна бібліотека плюс. – 2010. - №2. – С. 19-26.

Панчошна, М. Інформаційні компетентності – обов'язковий актив учня сучасної школи / М. Панчошна // Шкільна бібліотека плюс. – 2009. - №8. – С. 22-24.

Пикало, В. В. Інформаційна культура сучасного учня // В. В. Пикало // Шкільна бібліотека. – 2010. - №7. – С. 67-69.

Пилипенко, И. Ю. Некоторые аспекты формирования информационной культуры в условиях школьной библиотеки / И. Ю. Пилипенко // Одарённый ребёнок. – 2013. - №4. – С. 74-77.

Поперечна, Л. Проектні технології у формуванні інформаційної культури учнів / Л. Поперечна // Шкільна бібліотека плюс. – 2011. - №7-8. – С. 2-17.

Прач, В. С. Формування інформаційної компетентності особистості в шкільних бібліотеках / В. С. Прач // Управління школою. – 2010. - №10, (вкладка). – С. 1-9.

Тукало, З. Ф. Бібліотека як центр формування інформаційної культури / З. Ф. Тукало // Шкільний бібліотекар. – 2013. - №5. – С. 5-7.

Чекмарьова, Л. Шкільна бібліотека – центр формування інформаційної культури особистості / Л. Чекмарьова, Л. Овсієнко // Управління освітою. – 2011. - №15. – С. 2-3, (вкладка).

Юріна, М. Від учня до читача високої інформаційної культури / М. Юріна // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2012. - №9. – С. 25-29.

Якушова, С. В. Інформаційна культура юного читача в сучасній шкільній бібліотеці / С.В. Якушова // Шкільний бібліотекар. - 2014. - №12. - С. 11-18.

5.2. Медіаосвітній досвід бібліотек

Базиленко, І. Полювання за інформацією: інформаційні ресурси і технології в дитячій бібліотеці / І. Базиленко // Бібліотечний форум України. – 2011. - №3. – С. 22-24.

З досвіду роботи Центральної міської бібліотеки для дітей ім. Ш. Кобера і В. Хоменко (м. Миколаїв)

Бардашевська, А. Бібліотечна складова медіаосвіти: від провінційних практик до міжвідомчого корпоративного проекту / А. Бардашевська // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2014. - №1. – С. 44-49.

З досвіду бібліотек м. Херсона

Вдовиченко, Р. Інформаційно-комп'ютерні технології у навчально-виховному процесі та управлінській діяльності: презентація досвіду Миколаївської науково-педагогічної бібліотеки / Р. Вдовиченко // Шкільна бібліотека плюс. – 2007. - №22. – С. 2-5.

Верёвка, Т. Новые информационные услуги в библиотеках / Т. Верёвка // Южная правда. – 2013. - №15 (9 февраля). – С. 3.

Програма «Глобальні бібліотеки «Бібліоміст - Україна»» на Миколаївщині

Єрмак, М. Творча взаємодія на шляху до медіаосвітнього лідерства / М. Єрмак // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2014. - №1. – С. 36-43.

Досвід шкільних бібліотек Запорізької області

Задерій, Л. Інформаційний простір бібліотек, що обслуговують дітей Миколаївщини: нові технології, нові можливості / Л. Задерій // Бібліотечний форум України. – 2012. - №3. – С. 20-22.

Здановська, В. Ярмарок бібліотечних інновацій / В. Здановська // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2013. - №8. – С. 28-37.

Співпраця дитячих і шкільних бібліотек м. Херсона

Іванов, С. Упровадження медіа- та інформаційної грамотності: регіональний формат / С. Іванов // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2014. - №1. – С. 112-113.

Досвід Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Крижановська, О. Ярмаркові «обновки» бібліотек Херсонщини / О. Крижановська // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2013. - №8. – С. 38-42.

Михайленко, Н. Медіатека гімназії: інформаційна безпека гімназистів / Н. Михайленко // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2011. - №10. - С. 34-37.

Олейникова, И. Ю. ИКТ в помощь продвижению чтения в школьных библиотеках г. Севастополя / И. Ю. Олейникова // Шкільна бібліотека плюс. – 2013. – 323-24. – С. 11-13.

Полювання за інформацією: комплексна цільова програма з формування інформаційної культури читачів // Шкільна бібліотека. – 2013. - №17-18.

З досвіду роботи Центральної міської бібліотеки для дітей ім. Ш. Кобера і В. Хоменко (м. Миколаїв)

Роскіна, Т. Миколаївські відлуння головної медіаосвітньої події 2013 року / Т. Роскіна, Л. Поперечна // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2014. - №1. – С. 11-14.

Тимченко, К. «Світове кафе» - це креатив і порозуміння / К. Тимченко // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2013. - №6. – С. 4-6.

Фуга, Л. В бібліотеку - за новими можливостями / Л. Фуга // Южная правда. – 2011. - №140 (17 декабря). – С. 3.

Комп'ютеризація дитячих бібліотек і досвід роботи Центральної міської бібліотеки для дітей ім. Ш. Кобера і В. Хоменко м. Миколаїв

Шкроботько-Чорна, А. Читання + Віртуальний світ = Реалізація / А. Шкроботько-Чорна // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2013. - №6. – С. 29-32.

Департамент освіти, науки та молоді
Миколаївської облдержадміністрації

Миколаївський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти

Науково-педагогічна бібліотека м. Миколаєва

Від медіаграмотності до медіакультури

Бібліографічний покажчик

Текст наведено в редакції упорядника

Папір офсетний. Друк на різнографі

Формат 60x84/16

Умовно-друкованих арк. – 2,7

Обліково-видавничих арк. – 2,5

Гарнітура шкільна

Тираж 100

Замовлення № 8

Адреса редакції:

вул. Адміральська, 4-а,

м. Миколаїв, 54001

тел./ факс 37 85 87

<http://www.moippo.mk.ua>

e-mail: moippo@moippo.mk.ua